

Debreceni Ítéltábla

Mf.I.50.045/2024/6.

A Debreceni Ítéltábla a dr. Zeke István ügyvéd (Cím5) által képviselt Felperes1 Cím2 alatti lakos felperesnek, a Dr. Mohácsi Ügyvédi Iroda (eljáró ügyvéd: dr. Mohácsi Ferenc ügyvéd - Cím7) által képviselt Alperes1 Cím1. szám alatti székhelyű alperes ellen, illetménypótlék megfizetése iránt indított perében a Debreceni Törvényszék 11.M.70.172/2023/19. számú ítélete ellen az alperes által 21. sorszámon, a felperes által 22. sorszám alatt előterjesztett fellebbezések folytán indult másodfokú eljárásban – tárgyaláson kívül – meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, a fellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatja, az alperes által fizetendő illetménypótlék összegét 59 661 (ötvenkilencezer-hatszázhatvanegy) forintra leszállítja, míg az alperes által fizetendő perköltség összegét 365 252 (háromszázhatvanötezer-kettőszázötvenkettő) forintra felemeli, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 29 337 (huszonkilencezer-háromszázharminchét) forint másodfokú perköltséget.

Megállapítja, hogy 37 536 (harminchétezer-ötszázharminchat) forint feljegyzett fellebbezési illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

[1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes pedagógus munkakörben, közalkalmazotti jogviszonyban állt az alperesnél.

[2] A felperes illetménye 2020. január 1-ig 356 265 forint, 2021. január 1-től 365 400 forint volt.

[3] Az alperes 2020. szeptember 4. és 2023. június 14. között 38 alkalommal 65 óra tekintetében eseti helyettesítést rendelt el oly módon a felperes részére, hogy az elrendelésre a helyettesítés időpontját megelőző 96 órán belül került sor. A felperes az alperes elrendelése alapján 2020. szeptember 4-én 1 óra, 2020. szeptember 29-én 1 óra, 2020. november 9-én 1 óra, 2020. november 13-án 2 óra, 2020. november 24-én 4 óra, 2020. december 15-én 2 óra, 2021. február 23-án 1 óra, 2021. március 2-án 1 óra, 2021. május 11-én 1 óra, 2021. május 18-án 1 óra, 2021. június 4-én 1 óra, 2021. június 11-én 2 óra, 2021. szeptember 17-én 2 óra, 2021. szeptember 24-én 1 óra, 2021. november 5-én 1 óra, 2021. december 3-án 2 óra, 2021. december 16-án 2 óra, 2021. december 21-én 1 óra, 2022. január 19-én 1 óra, 2022. január 21-én 1 óra, 2022. január 27-én 1 óra, 2022. január 31-én 13 óra, 2022. február 2-án 1 óra, 2022. február 3-án 2 óra, 2022. március 17-én 1 óra, 2022. április 4-én 2 óra, 2022. április 7-én 1 óra, 2022. április 25-én 1 óra, 2022. április 27-én 1 óra, 2022. szeptember 27-én 1 óra, 2022. október 3-án 1 óra, 2022. október 4-én 2 óra, 2022. október 6-án 3 óra, 2023. január 18-án 1 óra, 2023. február 28-án 1 óra, 2023. április 3-án 1 óra, 2023. április 18-án 1 óra, 2023. június 14-én 1 óra helyettesítést teljesített.

[4] A felperes jogi képviselő útján keresetet nyújtott be, melyben 61 761 forint illetménypótlék és 2023. augusztus 20. napjától a kifizetés napjáig járó késedelmi kamata, valamint 457 200 forint perköltség megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

[5] Az alperes ellenkérelmében a kereseti kérelem elutasítását kérte.

[6] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 61 761 forint illetménypótlékot és annak 2023. augusztus 20. napjától a kifizetés napjáig járó, félévente a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatát, valamint 190 500 forint perköltséget. Megállapította, hogy a meg nem fizetett 15 000 forint eljárási illeték az állam terhéen marad.

[7] A per főtárgyát illetően megállapította, hogy a nemzeti köznevelésről szóló 2011. CXCV. törvény (a továbbiakban: Nkt.) 62. § (5) és (6) bekezdésében, valamint a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) 97. § (5) bekezdésében foglaltakat és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvénynek a köznevelési intézményekben történő alkalmazásáról szóló 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Vhr.) 17. § (4) bekezdés c) pontját az alperes nem tartotta be azáltal, hogy a felperes által megjelölt alkalmakkor 96 órán belül utasította a felperes eseti helyettesítésre, azaz 96 órán belül változtatta meg a munkaidőbeosztását. Az így ledolgozott órák az Mt. 107. § a) pontja alapján rendkívüli munkaidőnek minősültek, ebből következően

az Mt. 143. § (1) bekezdése és (2) bekezdés a) pontja értelmében az illetménypótlék megillette.

[8] Az óraösszevonás és összevont felügyelet tekintetében hangsúlyozta az elsőfokú bíróság, hogy ha valamely tantárgy oktatása során a tanóra csoportbontásban kerül megtartásra, annak indoka lehet egyrészt a tanulók eltérő tanulási képessége, másrészt az ismeretek eltérő szintje, továbbá az osztály nagy létszáma. Az alperesi állásponttal szemben jelentősége van annak, ha az oktatandó tanulók létszáma a csoportok összevonásával megnő, azaz óraösszevonásra kerül sor, különösen, ha a különböző csoportokban tanulók tudásszintje eltérő. A munkaidő beosztás 96 órán belüli megváltoztatása az idő rövidegére is tekintettel megnövekedett terhelést eredményez, mind az órára való felkészülésben, mind az óra megtartásában. Az a körülmény, hogy a pedagógusnak saját órája mellett, azonos időpontban más pedagógus óráját is meg kell tartani kizárólag az óra időpontjának egybeesésére tekintettel az illetménypótlékra való jogosultságot nem zárja ki, mivel az a munkaidő-beosztás megváltozását eredményezi, így az illetménypótlék ezen helyettesítéssel érintett órákra is megilleti a felperest.

[9] Az elsőfokú bíróság indokolásában kitért arra, hogy az alperes általi azon vitatásra tekintettel, hogy a 2020. szeptember 29-i, 2020. december 15-i 2 óra, 2021. június 11-i 2 óra, 2021. december 21-i napokon nem 96 órán belül került sor a helyettesítés elrendelésére – az adatszolgáltatás érdekében – megkereste a KRÉTA rendszer üzemeltetőjét, az EDUTEV Zrt.-t.

[10] A megküldött tájékoztatást a tartalma szerint azonban csak egy adatszolgáltatásnak tekintette, melyből nem ellenőrizhető, hogy a helyettesítés elrendelésére ténylegesen az abban megjelölt időpontban került sor a munkáltató részéről, és nem igazolja, hogy a munkavállaló részére a megjelölt „helyettesítés rögzítése” időpontban az erről szóló tájékoztatás kiküldésre is került.

[11] A közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény (Kjt.) 2. § (3) bekezdése alapján alkalmazandó Mt. 134. § (1) bekezdés a) pontja szerinti, a munkáltatót terhelő munkaidő-nyilvántartási kötelezettség nem kizárólag a teljesítés nyilvántartását jelenti, hanem abból az elrendelés időpontjának és a munkavállaló arról való tudomásszerzése időpontjának is megállapíthatónak kell lenni.

[12] A munkaidő-nyilvántartásnak meg kell felelnie a hitelesség, ellenőrizhetőség és naprakészség elvének. A munkáltató a nyilvántartás módszerét és módját maga határozza meg és a nyilvántartás vezetésébe a munkavállalót is bevonhatja. Az Mt. 134. §-a a munkavállaló védelmét szolgáló szabály, ezért a nyilvántartás hiányos (pontatlan, valótlan stb.) vezetésével kapcsolatos munkaügyi igazgatási felelősség a munkáltatót terheli (Szegedi Ítéltábla Mf.40.072/2020/10.).

[13] Az elsőfokú bíróság mindezek alapján jutott arra a következtetésre, hogy az alperes által jelzett időpontok tekintetében nem bizonyította, hogy a helyettesítés elrendelésére 96 órán túl került sor.

[14] A perköltségviselés kapcsán hozott döntés indoklásaként hivatkozott arra, hogy a jogi képviselő igénybevétele felmerült perköltségigényt a felperes és a felperesi képviselő között 2023. augusztus 29. napján létrejött megállapodás alapján terjesztette elő a felperes, melyben 30 000 forint óradíj kikötésére került sor. A felperesi képviselő így 12 óra vonatkozásában bruttó 457 200 forint perköltség megállapítását kérte. Az eljáró jogi képviselő a perben keresetlevelet terjesztett elő tizenegy oldal terjedelemben, melyhez mellékleteket csatolt, válasziratot tizenegy oldalban (melyben a 9. és 10. oldal a perek egyesítésére vonatkozó alperesi kérelem elutasításának indokait tartalmazza annak ellenére, hogy az alperes ezen peres eljárásban a perek egyesítését nem kérte), csatolta a Szombathelyi Törvényszék azonos tárgyú ítéletét, mellyel egyidejűleg előterjesztett egy nyilatkozatot annak rövid kivonatos tartalmával, benyújtott egy egyoldalas észrevételt a KRÉTA rendszert üzemeltető társaság tájékoztatására és két tárgyaláson vett részt 1 óra és 1 óra 15 perc tartamban.

[15] Az elsőfokú bíróság figyelemmel az irányadó ár- és értékviszonyokra, a 30 000 forintos óradíjat nem tartotta eltúlzottnak, azonban a megjelölt 12 óra munkavégzést igen. Rögzítette, hogy hivatalos tudomással bír arról, hogy ugyanilyen tényállás mellett, ugyanezen a jogi alapon a bíróság előtt több ügy van folyamatban, ahol a felperesi jogi képviselő képviselési tevékenységet lát el. Az előterjesztett keresetlevelek jogi indokolása azonos tartalmú, az ügy ezen túlmenően nem bonyolult jogi megítélésű, a keresetösszegezésének meghatározása sokrétű számítási tevékenység elvégzését nem indokolta, hiszen kizárólag a helyettesített órákat kellett a perbeli időszakban irányadó alapelletményből számított 1 órára irányadó pótlék összegével megszorozni. Egyetértett az alperes által hivatkozott bírósági gyakorlattal, mely szerint az ügyvédi munkadíjnak a ténylegesen elvégzett munkához kell igazodnia. A bíróságnak mérlegelése során figyelemmel kell lenni az ügyvéd által készített beadványok mennyiségére, azok munkaigényességére, továbbá arra, hogy a perben kitűzött tárgyalásokon a jogi képviselő megjelent-e (Debreceni Ítéltábla Gf.IV.30.814/2010/6.).

[16] Az elsőfokú bíróság az ügy bonyolultsága, a beadványok száma és terjedelme, tartalma, továbbá azon körülményre tekintettel, hogy ugyanezen tényállás mellett ugyanazon jogalapon több kereset is előterjesztésre került a felperesi képviselő által, a felszámított perköltség összegét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet (a továbbiakban: Rendelet) 2. § (1) bekezdés a) pontja alapján állapította meg azzal, hogy annak összegét a 2. § (2) bekezdése alapján mérsékelte és az elvégzett tevékenység időtartamát 5 órában állapította meg és ennek alapulvételével kötelezte a peres alperest a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 83. § (1) bekezdése alapján a perköltség megfizetésére, ami az általános forgalmi adó összegét is tartalmazza.

[17] Az ítélettel szemben a felperes és az alperes is fellebbezést terjesztett elő.

[18] A felperes fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének kizárólag a perköltségre vonatkozó részének kérte a megváltoztatását és az alperesnek a kereseti kérelemben megjelölt „472 200 forint” perköltség megfizetésére kötelezését azzal, hogy az ítéltábla kötelezze az alperest 76 200 forint másodfokú perköltség megfizetésére is.

[19] Álláspontja szerint a 30 000 forint/óra ügyvédi munkadíj elfogadása a jogszabályoknak és a kialakult bírói gyakorlatnak megfelel. Nem értett egyet ugyanakkor az elsőfokú bíróságnak azzal az álláspontjával, hogy a kifejtett ügyvédi tevékenységgel a „13” (helyesen:12) munkaóra nem áll arányban, mert több azonos tárgyú per van folyamatban. Bármelyik ügyvéd már elvégzett munkája, bármely perében tett nyilatkozata ugyanis, amelyet a praxisa által jellemzően vitt perekben megtett bagatellizálható lenne, mert korábban már pl. orvosi műhiba perekben, szavatossági perekben, vagy éppen személyiségi jogi perekben stb. olyan nyilatkozatot tett, amelyekben a korábban már kimunkált jogalap megjelölést, jogi érvelést, precedens hivatkozásokat, illetékességi érvelést stb. már alkalmazta. Kiemelte, hogy az adott típusú per eddig csekély előzménnyel bírt, jellemzően a pedagógusok ezt az igényt nem érvényesítették, tehát a követelés kimunkálásában korábban bevett rutinszerű eljárásra nem lehetett hagyatkozni, ellenben szükséges volt jogi szakértőkkel konzultálni, felvenni a kapcsolatot az érdekképviselőkkel, egyeztetni a párhuzamos perekben eljáró szakszervezeti képviselőkkel.

[20] Sétrelmezte azt a megállapítást is, hogy az azonos tárgyú perek, lényegében azonos tartalmú keresetleveleket, jogállítasokat vonnak magukkal. Előadta, ha el is fogadná, hogy a lényegét tekintve azonos tartalmú keresetek előterjesztésénél az ismételten felhasznált iratminták alapján kevesebb munkát jelent a már korábban használt minta felhasználása, akkor is magyarázatra, indoklásra szorulna, hogy az első „iratminta” elkészítése miért vett az elsőfokú bíróság szerint kevesebb időt igénybe, mint a többi beadvány. Az első „iratminta” elkészítése nem vehetett kevesebb időt igénybe, hiszen azt nem volt honnan másolni, azt meg kellett szerkeszteni, ki kellett találni. Az elsőfokú bíróság ítéletének rövid indokolása nem terjed ki arra, hogy a jelen perben elkészített iratok vajon „eredetiek-e”, avagy csak „másoltak”, s ha utóbbiak, akkor melyik perben használt (és a ténylegesen elvégzett munkával arányosan már egyszer díjazott) iratminta másolása miatt tekinthető lényegesen rövidebbnek a munkaráfordítás ideje. Önmagában az, hogy lehetséges az iratok egy részének másolása, nem feltételezhető, hogy az összes perben az összes irat másolat lenne, hiszen másolni csak valamiről lehetséges, „a semmiből nem keletkezik másolat”.

[21] Álláspontja szerint iratellenes az elsőfokú bíróságnak a megállapítása, hogy mivel a sorozatperekben a tevékenységek fedik egymást, nem igényelnek különösebb egyedi felkészülést, nagyobb munkaterhet. Állította, hogy a Debreceni Törvényszék előtt folyamatban lévő perek sok tekintetben különbözöek. Az alperes a szakszerű helyettesítés tárgyában másképpen érvel a tanítók, mint a felsős tanárok esetében. Egyes felperesek

hiánytalanul rendelkeznek az alperes helyettesítést elrendelő e-mail üzeneteivel, másoknak csak részben állnak rendelkezésre, van, akinek egyáltalán nem. Egyes perekben a keresetet módosítani kellett, és bizonyítási szükséghelyzetre hivatkozni, továbbá a felperesek alapilletménye, illetve annak változási időpontja eltérő, így az illetménypótlék mértéke is különböző. Eltérőek a helyettesítési időpontok, azok „szakszerűsége”, az, hogy óraösszevonás során teljesítették-e. A felperesek nem egy iskolában dolgoznak, így az alperesi védekezés, az igazgatók által tett nyilatkozatok sincsenek teljesen szinkronban. A perekre való egyedi felkészülés mindezekből következően nem merül ki a peres iratblanketták mechanikus másolásában. A legtöbb eltérés természetesen a három évre visszamenőlegesen vizsgált helyettesítések darabszámában, időpontjában és az illetménypótlékok összegzésében adódott, ami minden felperes esetében más volt (önmagában ennek a tételnek a kimunkálása, feltüntetése a keresetekben, ezek összegzése, ellenőrzése a valóságban a felszámítottnál több órát vett igénybe).

[22] Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság három bekezdésnyi indokolása konkrétumok nélkül, általánosító jelleggel – az ítélet indokolási kötelezettségét lényegében megsértve – nyilatkozott arról, hogy ő valótlannal jelölte meg a per viteléhez szükséges munkaterhet. Ezzel ellentétben a perben is tételesen megjelölte azokat a tevékenységeket, amelyek igazolják az elvégzett munka szükségességét, s amelyeket az alperesnek érdemben és tételesen kellett volna vitatnia ahhoz, hogy a bíróság – azt az álláspontot elfogadva – csökkenthesse az elszámolható órák számát. Ebben a körben hivatkozott arra, hogy a Kúria Pfv.II.20.887/2023/6. számú határozata szerint a bíróságok kötelesek három objektív szempontot vizsgálni az ügyvédi munkadíj megállapítása során (részlet vett-e az ügyvéd valamennyi tárgyaláson, határidőben adta-e be beadványait, reagált-e a másik fél beadványaira), a szubjektív szempontok között pedig nem lehet figyelembe venni az adott környéken kimutatható átlagfizetés mértékét, a beadványok rövid terjedelmét, vagy minőségüket, ha az egyébként pernyeréshez vezetett. A mérséklés indokolása nem lehet sematikus, elnagyolt. Az indokolásnak részletekbe menőnek kell lennie (pl. melyik tárgyaláson nem volt jelen, melyik perirattal esett késedelembe stb.). Kérte, hogy az ítéltábla ezeknek a szempontoknak eleget téve vizsgálja meg, hogy az elsőfokú bíróság pár soros indokolása a Pp. szövegéből és szelleméből eredő elvárásoknak megfelelően, kellő alapossággal értékelte-e azokat a szempontokat, amelyeket a fellebbezésben az indokolási kötelezettség körében értékelendő tételeknek tart.

[23] Kifejtette, hogy a perindításig 5 munkaóra merült fel azzal, hogy a keresetlevél elkészítéséig konzultálni kellett a felperessel, fel kellett venni a tényvázlatot, meg kellett állapodni a megbízás feltételeiről és a perindításhoz szükséges okiratokat meg kellett szerkeszteni. Ebben a folyamatban ellenőrizni kellett a felperes személyi okmányait, és azt igazolni. El kellett magyarázni a felperesnek a jogvitára irányuló jogszabályok tartalmát és tájékoztatást adni arról, hogy mi a per menete, milyen eljárási cselekmények várhatóak, mire kell számítani a bíróság döntései függvényében. El kellett mondani, hogy a perindítás fizetési meghagyásos eljárás keretében is elképzelhető, annak mi a hátránya, kockázata, esetleges előnye, költségtenyezői stb. Erre a teljes folyamatra a kereset szerint elszámolt 3 óra időtartam nem eltúlzott. A felperesek egyedi iratainak tanulmányozása, a hiányzó iratok beszerzéséhez útmutatás adása is szükséges volt. Mindezt a joggyakorlat felkutatásával együtt 2 óra időtartammal számolta el. Sem az elsőfokú bíróság, sem az alperes nem részletezte, miért vitatja a megjelölt tételekre elszámolt 5 munkaórát.

[24] Hangsúlyozta, függetlenül attól, hogy a típusperben a kereset jogalapja és jogi érvelése, valamint a tényállás nagy mértékben adaptálható az újabb perekben, az eljáró ügyvéd kötelezettsége az ellenérdekű fél nyilatkozatait, az ahhoz kapcsolódó bírósági végzéseket megismerni, az aktába lefűzni, az ügyfél tudomására hozni, valamint a bíróság felhívására és az ügyfél elvárásainak megfelelően köteles nyilatkozni. Állította a fellebbezésében, hogy ez irányadó a 2023. október 12. napján tett nyilatkozatra elszámlolt 2 óra időtartamra, a 2023. november 9. napján szerkesztett, 12 oldal terjedelmű nyilatkozatra elszámlolt 2 óra időtartamra, a 2024. április 9. napján szerkesztett beadványra elszámlolt 1 óra időtartamra is. A technikai teendőket, az ellenérdekű fél iratainak elolvasását, az ügyféllel való konzultációt nem lehet „megspórolni”, miként a konkrét nyilatkozat megtételét sem, még akkor sem, ha az adott perben az okiratok szövegszerű tartalma nagyban megegyezik a korábbi perekben beadott iratok tartalmával. Véleménye szerint sem az elsőfokú bíróság, sem az alperes nem vitatta az ismételt nyilatkozatok esetében tételesen kimutatott időtartamot. A javarészt 1 óra időtartamban elszámlolt óradíjak esetében a szerződés és a bírósági gyakorlat szerint „megkezdett óra” alapján elszámlolt díjazás esetén nincs is mód erre.

[25] Hivatkozott arra, hogy a tárgyalások időpontját és időtartamát tárgyalási jegyzőkönyvek rögzítik. Az ügyintézéssel kapcsolatos óradíj mértéke ebben a tekintetben a legkevésbé vitatható, de az elvégzendő ügyvédi munka lényegi része csak kisebb részben a tárgyalóteremben történik. Állította, hogy az adott perben 2 tárgyalásra került sor elsőfokú eljárásban, mindegyikre egy-egy óra időtartamot felszámítva, melyet az alperes sem vitatott.

[26] Rámutatott, hogy a kereseti követelésben megjelöltek szerint kimunkált 12 órára vetített óradíjat sem az alperes, sem a bíróság érdemben részleteiben, tételesen nem vitatta, sőt a jelen perrel párhuzamosan folyó eljárásokban az alperes 9 óra mértékben a munkaidő szükségletet el is fogadta. Ebben a tekintetben a felek álláspontja egyező volt, amely miatt – főleg érdemi indokolás nélkül – nem elfogadható, hogy az elsőfokú bíróság önkényesen (túlerjeszkedve a felek perbeli nyilatkozatain) mindössze 5 óra időtartamban ítélte meg az elvégzett ügyvédi munka időszükségletét. Az alperes – a perköltség érdemi konkrét, tételes vitatása helyett – csak az óradíj mértéke, és a teljesített munkaórák vonatkozásában vitatta a felperesi követelést, azt jelentősen eltúlozottnak találta.

[27] Annak ellenére, hogy az elsőfokú bíróság nem hivatkozott a perköltség megállapítása során a pertárgy értékére, kifogásolta azt, mondván, hogy ez ellentmond a Rendelet szövegének. Érvelése szerint az elsőfokú bíróság a perben kötve van ahhoz, hogy az általa tett felszámítás szerint (ügyvédi díjmegállapodás alapján, óradíj-alapú elszámlolással) határozza meg a díjat. A Kúria precedensképes határozata, valamint az elsőfokú bíróság részletesen kifejtett és indokolt álláspontja szerint a 30 000 forint + áfa / óradíj nem aránytalan, így ennek mértékét maga a bíróság sem mérsékelte. Legfeljebb a ténylegesen elvégzett tevékenységhez szükséges óra időtartamot lehetne módosítani, azt is csak annyiban, amennyiben az a felek között vitatott. Az alperes azonban a párhuzamos perekben 9 óra időtartamot a keresetindítástól a berekesztésig maga is elfogadott, valamint tekintettel arra, hogy az az alperesi „vitatás”, hogy „aránytalan” nem minősül érdemi vitatásnak, így az

elsőfokú bíróság önkényes, érdemi, tételes indokolást nem tartalmazó, lényegében még az alperes által sem vitatott mértéken túli díjcsökkentése nem jogszerű.

[28] Hivatkozott a Fővárosi Törvényszék személyiségi jogi perben hozott 20.P.22.620/2021/22. számú ítéletére, melyet az első, perfelvételi tárgyaláson, bizonyítás felvételét mellőzve hozott a bíróság, melyben a felperes keresetét elutasította és kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az I. r. alperesnek 758 000 forint, tisztán ügyvédi munkadíjból álló perköltséget összesen 12 munkaórát és 120 euró/óra óradíjat figyelembe véve. Előadta, hogy semmi jelentősége nincs a pertárgyértéknek (ami személyiségi jogi per esetében meg sem határozható), a bíróság pedig igazodott a felek okirattal igazolt megállapodásához. Hivatkozott továbbá a Nyíregyházi Törvényszék előtt 5.M.70.144/2023. ügyszám alatt folyamatban volt perben hozott ítéletre, mely a jelen perhez hasonló ügyben 1 021 000 forint ügyvédi munkadíjból álló perköltséget állapított meg az ügy felperese számára.

[29] Az alperes a fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását kérte, elsődlegesen a per főtárgyát illetően azzal, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított 61 761 forint illetménypótlékot szállítsa le a másodfokú bíróság 32 416 forint összegre. Kérte továbbá a felperes javára megítélt elsőfokú perköltség mértékének leszállítását 190 500 forintról 50 000 forint + áfa összegre.

[30] A fellebbezés indokolása szerint az elsőfokú bíróság ítéletének [38] bekezdésében részletezett, összesen 5 db esetben tévesen marasztalta, amikor azt állapította meg, hogy a jelzett időpontok tekintetében nem bizonyította, hogy a helyettesítés elrendelésére 96 órán túl került sor. Az összecszerűség tekintetében hivatkozott a 2023. december 12-én kelt előkészítő irat A/1. mellékletére, melyben részletezte ezen 5 esetben a helyettesítések dátumát, annak óraszámát, a helyettesítés kiírásának időpontját és az elmaradt illetménypótlék összegét. Ebben a körben az első három alkalommal az elmaradt illetménypótlék összege 1023 forint, a következő kettő esetben az elmaradt illetménypótlék összege óránként 1050 forint, így az öt esetben összesen 5169 forint.

[31] Utalt arra, hogy az elsőfokú bíróság azért nem fogadta el az EDUTEV Zrt. tájékoztatását, mert az nem ellenőrizhető, továbbá nem felel meg a hitelesség követelményének sem. Ezzel szemben az EDUTEV Zrt. az egész országban valamennyi köznevelési intézmény részére végzi az ún. „e-KRÉTA” kezelést a Klebelsberg Központtal kötött egységes közbeszerzési eljárás keretében létrejött szerződés alapján. Az EDUTEV Zrt. jogutódja az e-Kréta Informatikai Zrt.-nek, amely a KRÉTA köznevelési, regisztrációs és tanulmányi alarendszert működteti minden állami fenntartású magyarországi iskolában a 2017/2018-as tanév óta, amely köztudomású tény és megfelel a perbeli okiratok tartalmának. Ez az egyezés mutatható ki az EDUTEV Zrt. adatközléséből is, amely a KRÉTA rendszer kezelőjének a nyilatkozata szerint a KRÉTA rendszerből történő lekérdezés eredményét mutatják. A kiküldött e-maileket és a kiküldés tényét a rendszerben ugyan nem tárolják, de a beállított helyettesítés azonnal megjelenik a pedagógus órarendjében, amint a mentés megtörténik. Ez látható a KRÉTA felületén is. A felperesek keresetének az alapja a KRÉTA rendszer adatai alapján kimutatott helyettesítések konkrét adattartalma, ideértve a rendszerben

rögzített adatokat, tehát a dátumot, az óraszámot, a tantárgyat, a helyettesítés típusát, okát, a helyettesített pedagógus nevét, az osztály és téma, valamint az óra sorszámanak a megjelölését. Ez a kimutatás ugyancsak a KRÉTA rendszer kezelőjétől származik. A fentiek alapján nem értett egyet az elsőfokú bíróság ítéletének [38]-[42] bekezdésében írt indokolással és kérte a fellebbezésben feltüntetett órák tekintetében a kereset elutasítását.

[32] Fellebbezésében vitatta az elsőfokú bíróság ítéletének [37] bekezdésében írtakat is, figyelemmel arra, hogy a felperes keresetének a jogalapja az Mt. 97. § (5) bekezdése azon alapul, hogy munkaidő-beosztás módosítására került sor. Az óraösszevonás ugyanakkor nem eredményez munkaidő-beosztás módosítást, a pedagógusnak az eredeti időpontban kell órát tartania, legfeljebb több gyereknek, amelyért helyettesítési díj nem jár. A felperes keresetlevelének I. pontjában az elmaradt illetménypótlékok tételes kimutatása során szakzerű helyettesítést jelölt meg, a II. pontban pedig jogcímként rendkívüli munkavégzésnek minősülő 96 órán belül elrendelt helyettesítéseinek a bérpótlékát igényelte, az óraösszevonások tekintetében keresetet nem terjesztett elő. Hivatkozott ebben a körben a Nyíregyházi Törvényszék 5.M.70.144/2023/25. számú ítéletére, ahol a felperesnek az óraösszevonás iránti keresetét elutasították, amely ebben a részben fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett, valamint a Szombathelyi Törvényszék 2.M.70.017/2023/24. számú ítéletére, ami szintén elutasította ebben a körben a felperesi keresetet és fellebbezés hiányában szintén jogerőre emelkedett.

[33] A felperes esetében 22 alkalommal került sor óraösszevonásra és 4 óra összevont felügyeletre, amely összesen 26 alkalom, ezek a 2022. (helyesen 2020.) december 15. (2 alkalom), 2021. december 3. (2 alkalom), 2021. december 21, 2021.(helyesen 2022.) január 31. (12 alkalom), 2022. február 2., 2022. április 4., 2022. április 25., 2022. október 5. (helyesen október 6.; 3 alkalom), 2022. április 3 és 2022. június 14. Hivatkozása szerint az 1-2. esetben az illetménypótlék összege 1023,5 forint, a többi esetben 1050 forint, ami összesen 27 247 forint. Ehhez hozzászámítva az 5169 forintot, alakul ki a leszállítani kért marasztalási összeg.

[34] A perköltség vonatkozásában az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását oly módon kérte, hogy az ítéltábla az ügyvédi óradíj mértékét 10 000 forint/óra összegben, a felhasznált munkaóra mértékét 5 órában állapítsa meg a felperes javára.

[35] Álláspontja szerint a Pp. 82. § (1)-(3) bekezdése alapján a bíróságnak nem a felszámítással és az ahhoz csatolt okiratokkal egyező mértékben, hanem azok alapulvételével kell a perköltség összegét meghatározni. A felszámított perköltség összegét a bíróság mérsékelheti, ha az nem áll arányban a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel, e körben figyelembe kell venni a „Rendelet 3. § (6) bekezdése” szerint az ügy bonyolultságát is. A jelen esetben a per jogi megítélése „végtelenül egyszerű” volt. Maga a felperes hivatkozott a Fővárosi Ítéltábla Mf.31.248/2022/7. számú jogerős ítéletére, melynek megállapításai a felperesnek mind a keresetlevelében, mind a nyilatkozataiban megjelentek, valamint a Szombathelyi Törvényszék 2.M.70.017/2023/24. számú elsőfokú ítéletére is, melynek indokolásában kifejtett három kérdés – az Mt. 97. § (5) bekezdésének a

pedagógusokra történő alkalmazása, szakszerű helyettesítés, óraösszevonás – képezhetette csupán vita tárgyát a per során. Ezt meghaladóan a perben érdemi munka a felperes részéről legfeljebb annyi lehetett, hogy fel kellett sorolnia a rendelkezésére álló KRÉTA rendszerből az érvényesített időpontokat.

[36] Hivatkozott a Fővárosi Törvényszék M.70.150/2020/64. számú ítéletére, mely 10 000 forint, míg az e perben meghozott jogerős ítélet szintén 10 000 forint perköltségben marasztalta az alperest, továbbá a felperes által becsatolt Szombathelyi Törvényszék 2.M.70.017/2023/24. számú ítéletére, mely perben a jelenleginél magasabb marasztalási összeg tekintetében a bíróság személyenként 80 000 forint összegű elsőfokú perköltség megfizetésére kötelezte az alperest.

[37] Nem általánosságban a 30 000 forint/óra ügyvédi díjat vitatta, hanem azt állította, hogy ezen összegű óradíj a perben jelentősen eltűzött, az a felperes által megkapott összegnek a többszörösét teszi ki, ami nyilvánvalóan nem áll arányban a rendkívül egyszerű ügyben a ténylegesen elvégzett felperesi ügyvédi tevékenységgel. Az elsőfokú bíróságnak a konkrét perben kell megállapítania a megfizetendő perköltség összegét.

[38] Az alperessel szemben 22 teljesen megegyező tárgyú per van folyamatban az elsőfokú bíróság előtt, mely perekben 2 ügyvéd képviseli a felpereseket. Ezekben az ügyekben a keresetlevelek jogi indokolása azonos tartalmú, az összes beadvány teljesen egyforma, az ügy ezen túlmenően nem bonyolult jogi megítélésű, a kereset összezszerűségének meghatározása sokrétű számítási tevékenység elvégzését nem indokolta. A folyamatban lévő több hasonló per pertárgyértéke 11 000 és 150 000 forint között van, és az alperes számára rendkívül méltánytalan helyzetet eredményezne, ha a felperes által felszámított összegű perköltséget kellene megfizetnie.

[39] Hivatkozott az egységes bírói gyakorlatra, mely szerint az ügyvédi munkadíjnak a pertárgy értékén kívül a ténylegesen elvégzett munkához kell igazodnia és az elvégzett tevékenységgel arányban állónak kell lennie (Debreceni Ítéltábla Gf.IV.30.814/2010/6. számú ítélet, Kúria Pfv.III.21.045/2022/5. számú ítélet). A bíróságnak a mérlegelés során figyelembe kell vennie az ügyvéd által szerkesztett beadványok mennyiségét, azok munkaigényességét, továbbá azt, hogy a perben kitűzött tárgyalásokon a jogi képviselő megjelent-e (BH1993.52.). Szintén hivatkozott a Debreceni Törvényszék 3.Pf.20.909/2023/9. számú másodfokú ítéletére, melyet 11 194 718 forint iránti szerződésszegésből eredő követelés megfizetése tárgyában hoztak és két perfelvételi és egy érdemi tárgyaláson 11 óra jelenlét, valamint 6 beadvány megszerkesztéséért 600 000 forint perköltséget állapított meg, eltérően a csatolt ügyvédi megbízási szerződés alapján érvényesíteni kívánt összegtől.

[40] Hangsúlyozta, hogy ugyanezen tárgyban sorozatperek vannak folyamatban ellene, melyről az ítéltáblának is hivatalos tudomása van, mivel többükben másodfokú eljárás van folyamatban. Az ezekben az ügyekben eljáró két felperesi jogi képviselő

ugyanazért a munkáért egymástól teljesen eltérően kérte a perköltséget megállapítani. A jelen perben eljáró felperesi jogi képviselő egymástól eltérő összegű, és eltérő időtartamra igényelt indokolatlanul költséget. Ez is mutatja, hogy a perköltség iránti igény nem az elvégzett munkával arányosan került meghatározásra.

[41] Álláspontja szerint jelen perben – amellyel egyező jogalap tekintetében az ország különböző bíróságai előtt már több ítélet is született, amelyek a felperesi álláspontot látszottak alátámasztani –, nem lehet a pertárgyérték többszörösét és több százezer forint perköltséget megítélni, kizárólag csak mert 30 000 forint óradíjjal kellene számolni általánosságban.

[42] Egyetértett az ítélet indokolásával a tekintetben, hogy a felperesi jogi képviselő által megjelölt ügyvédi munkaóra szükséglet nem áll arányban a perbeli képviselet teljesítéséhez szükséges idővel.

[43] A Kúria Pfv.II.20.887/2023/6. számú ítéletére utalva kiemelte, hogy a Kúria rámutatott arra, hogy az ügyvédi munkadíj az elvégzett munka ellenértéke, amelyet az ügyfél részben vagy egészben a jogi képviselőjének a per időtartama alatt már megfizetett. Tárgyi perekben azonban az ügyfelek nem fizettek ügyvédi munkadíjat a felperesi jogi képviselőnek, aki ezt a perben nem bizonyította, melyet igazol az is, hogy az ügyvédi díjazásról szóló okirat szerint a díjazás kizárólag számla ellenében lett volna esedékes, mely természetesen áfabefizetési kötelezettséget is jelent 8 napos teljesítési határidő mellett.

[44] A felperes fellebbezési ellenkérelmében kérte az alperesi „fellebbezés elutasítását” és az alperes perköltségben való marasztalását. Ennek indokolásaként kizárólag a perköltséget ért fellebbezés körében fejtette ki érveit, így a per főtárgya vonatkozásában, a megítélt illetménypótlék leszállítására irányuló fellebbezéssel szemben jogi álláspontját nem fejtette ki.

[45] Az alperes a felperesi fellebbezésre ellenkérelmet nem terjesztett elő.

[46] Az ítéltábla a fellebbezést a Pp. 367. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el. A felperes ugyan kérte a tárgyalás tartását, azonban mivel a fellebbezése kizárólag a perköltség összegére vonatkozott, az alperes pedig nem kérte a tárgyalás tartását, a Pp. 367. § (3) bekezdés b) pontja szerint nem kell tárgyalást tartani.

[47] Az ítéltábla a felülbírálati jogkörét a Pp. 370. § (1) bekezdése szerint a fellebbezések és a fellebbezési ellenkérelem korlátai között gyakorolta, figyelemmel arra, hogy az ítélet hatályon kívül helyezésére okot nem talált [Pp. 370. § (2), (3) bekezdés] és

eltérő anyagi pervezetést sem tartott indokoltnak [Pp. 370. § (4) bekezdése]. Ennek keretében megállapította, hogy a felperes és az alperes fellebbezése is részben alapos.

[48] Az ítéltábla elsődlegesen a per főtárgyát érintő alperesi fellebbezést vizsgálta, melynek keretében megállapította, hogy az elsőfokú bíróság az ügy érdemét tekintve a tényállást túlnyomórészt helyesen állapította meg, azonban a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján abból részben téves következtetésre jutott.

[49] Az elsőfokú bíróság a felhívott jogszabályok helyes értelmezésével állapította meg, hogy a felperesnek a 96 órán belül elrendelt helyettesítései rendkívüli munkaidőnek minősülnek, melyre 50%-os bérpótlék illeti meg. Ezt a fellebbezésben már az alperes sem vitatta, mindössze az általa megjelölt napok tekintetében kérte annak figyelembevételét, hogy ott 96 órán túl valósult meg az elrendelés.

[50] Az ítéltábla ebben a körben elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének [38] bekezdését pontosítja, ugyanis az iratok, köztük a 10. sorszámú jegyzőkönyv és a 10/II. sorszámú megkeresést tartalmazó végzés alapján megállapította, hogy a [38] bekezdésben írt helyettesítési napoktól részben eltérően az EDUTEV Zrt.-t az alábbi alkalmak vonatkozásában kereste meg: 2020. szeptember 29., 2020. december 15. 2 óra, 2021. március 2., 2021. június 11. 2 óra, 2021. december 21. Figyelemmel arra, hogy az alperes a fellebbezésben ezeket a napokat nem részletezte, csak visszautalt az elsőfokú bíróság ítéletére, az ítéltábla az így pontosított tényállásnak megfelelően vizsgálta a fellebbezést, melyben az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásával részben nem értett egyet az alábbiak szerint:

[51] A felperes a keresetében arra hivatkozott, hogy a részben eltárolt no-reply e-mail üzenetekből és az általa hozzáférhető adatbázisból munkálta ki a perben érvényesített helyettesítési alkalmakat, melyekre semmilyen bizonyítékot, így a meglévő no-reply üzeneteket sem csatolta.

[52] Az alperes a 8. sorszám alatt becsatolt előkészítő irata mellékletét képező táblázatban, szintén a KRÉTA rendszerből származó adatokkal megjelölte, hogy mely napok vonatkozásában vitatja a felperes által csak állított helyettesítéseket. Ebben a táblázatban szerepel a helyettesítés dátuma, a helyettesített órák száma, a helyettesített személy neve, a helyettesítés oka, hogy 96 órán belül vagy azon túl lett az elrendelve, a helyettesítés kiírásának időpontja az erre járó illetménypótlékkal együtt. Ezeket az adatokat erősítette meg az EDUTEV Zrt. is az iratok között 15. sorszám alatt található válaszában.

[53] Az ítéltábla ezekből megállapította, hogy

- a 2020. szeptember 29. napjára 12:30-13:15-ig tartó helyettesítést 2020. szeptember 25-én 11:42-kor;
- a 2020. december 15. napjára 12:30-13:15-ig két pedagógus helyettesítését 2020. december 11-én 08:24-kor, illetve 08:32-kor;
- a 2021. március 2. napjára 12:30-13:15-ig tartó helyettesítést 2021. február 25-én 13:49-kor;
- a 2021. június 11. napján 12:30-13:05-ig tartó helyettesítést ((PEDAGÓGUS)) 2021. június 4-én 10:07-kor (további egy 2021. június 11. napjára szóló helyettesítést 2021. június 10-én);
- a 2021. december 21. napjára 10:45-11:30-ig tartó helyettesítést 2021. december 17-én 11:01-kor közölték a felperessel.

[54] Az Mt.97. § (5) bekezdéséből kitűnően nem a helyettesítések adott napon belüli konkrét időpontjának (azaz a helyettesítéssel érintett tanóra kezdetének), hanem a felperes beosztás szerinti napi munkaideje kezdetének van jelentősége (ez a számítás kiindulási pontja), az pedig minden munkanapon 7:45-kor volt. Kilencvenhat órán túlnak akkor minősül a munkaidő-beosztás módosítás, ha annak közlésére a helyettesítéssel érintett napot megelőző negyedik napon 7:45-ig sor kerül.

[55] Az alperes és az EDUTEV Zrt. által csatolt kimutatás az ítéltábla szerint azt igazolja, hogy az összesen 6 alkalomból mindössze 2 helyettesítés volt 96 órán túli, a 2021. március 2-ai és a 2021. június 11-ei, míg a többi helyettesítés elrendelése a fenti jogértelmezés alapján 96 órán belüli volt. Az ítéltábla lényegesnek tartja emellett azt is, hogy az alperes nem vitatta a 8. sorszám alatt benyújtott beadványában azokat a helyettesítési alkalmakat, amelyre a KRÉTRA rendszerben nem volt információ az elrendelés időpontjára (például 2020. szeptember 4., 2022. április 27. stb.)

[56] Az ítéltábla az elsőfokú bírósággal ellentétben az EDUTEV Zrt. vezérigazgatója által aláírt, okiratba foglalt nyilatkozatot (az elsőfokú bíróság adatszolgáltatásnak nevezett tájékoztatását) miután egybevetette az alperesi kimutatással megállapította, hogy az abban közölt, összesen 7 helyettesítési alkalom (melyek közül a 4. a) pontban írt nem képezte vita tárgyát) az elrendelés napjait illetően megegyezett az alperes által közölt adatokkal azzal, hogy az EDUTEV Zrt. azt is megjelölte, hogy mely esetekben történt módosítás a helyettesítésen. Ezek mindössze a 2020. december 15-ei helyettesítések voltak, amikor 2020. december 11-én 10:45-kor, illetve 11:21-kor módosítottak a 8:24-kor, illetve 8:32-kor elrendelt helyettesítésen, azonban az annak 96 órán belüliségét nem befolyásolta.

[57] A felperes bár továbbra is vitatta, hogy ez az okirat alkalmas lehet az alperesi állítások alátámasztására (mivel nem áll rendelkezésre az az adattartalom, a felperesnek elküldött e-mailek, ami alapján ez a nyilatkozat készült) az elsőfokú bíróság az adategyezősége nem hívta fel a figyelmet.

[58] Ezek alapján – figyelembe véve azt is, hogy a peres felek a KRÉTA rendszer hitelességét egyebekben nem vitatták – az ítéltáblának nem merült fel észszerű kételye az abból készített kivonatos adattartalommal szemben. Hangsúlyozza ehhez, hogy az alperes az elsőfokú bíróság által hivatkozott Mt. 134. § (1) bekezdése szerinti alperest terhelő munkaidő-nyilvántartási kötelezettséggel és az e tárgyban született Szegedi Ítéltábla Mf.40.072/2020/10. számú ítélet tartalmával egyetértett, azonban jelentősnek értékelte az ítéltábla azt is, hogy az alperes a nyilvántartási hiányosságából eredően a felperesi állításokat nem is vitatta. Az a körülmény pedig, hogy a kiküldött e-maileket nem tárolja a rendszer, nem gyengíti ennek bizonyító erejét, mivel az elrendelés időpontja – a felperes által nem vitatottan – az elküldéssel egyidejűleg a KRÉTA felületen rögzült, melynek figyelemmel kísérése egyébként munkaköréből adódó kötelessége volt a felperesnek.

[59] Az ítéltábla ezt az érvelését arra az esetkörre is érti, hogy a felperes egyetlen helyettesítésről sem csatolt a perben e-mail üzenetet (holott a keresetlevelében ezekre is hivatkozott), sem a kereseti állítása alátámasztására, sem az alperes által és az EDUTEV Zrt. által közölt adatok megcáfolására, így csak az alperes által közölt munkaidő-nyilvántartások alapján lehetett a tényállást tisztázni, az alperes által közölt adatok mint bizonyítékok megcáfolásáig. A munkaidőnyilvántartás alapja pedig nem egy no-reply üzenet, hanem az elektronikus KRÉTA felület, melyből kinyert adatokat az alperes becsatolta. Az ítéltábla ehhez megjegyzi azt is, hogy a felperes maga is a KRÉTA rendszer adataira támaszkodva nyújtotta be a keresetlevelét.

[60] A fentiek alapján az ítéltábla megalapozottnak találta ebben a körben az alperes fellebbezését és megállapította, hogy az alperes által megjelölt napokon, összesen kettő alkalommal 96 órán túl lett elrendelve a helyettesítés, melyre a felperes által egyebekben összecszerúságában nem vitatott 2 x 1050 forint, azaz 2100 forint helyettesítési díj nem illeti meg a felperest.

[61] Ezt követően vizsgálta az alperesnek az elsőfokú bíróság ítéletének az óraösszevonások miatt 26 esetre megítélt illetménypótlékot ért fellebbezését.

[62] Ebben a körben az ítéltábla azonban az elsőfokú bíróság megállapításaival és jogi álláspontjával egyetértett. Az alperes álláspontjával szemben az ítéltábla szerint is az óraösszevonás is helyettesítés, hiszen akkor a felperes más pedagógus helyett dolgozik úgy, hogy annak osztályát vagy csoportját is tanítja a sajátja mellett és ez jól kitűnik a KRÉTA ide vonatkozó adataiból is. Az óraösszevonás jogi jellegét tekintve jelen per szempontjából nem tér el az előzőekben részletezettektől, hiszen a Vhr. 17. § (1) bekezdés 8. pontjára figyelemmel ebben az esetben is az előre közölt munkaidő-beosztástól (azaz az órarendtől, tantárgyfelosztástól) eltérő, ahhoz képest szintén új, más többletfeladatról van szó.

[63] Az ítéltábla nem fogadta el az alperesnek a Nyíregyházi Törvényszék 5.M.70.144/2023/25. számú ítéletére és a Szombathelyi Törvényszék 2.M.70.017/2023/24.

számú ítéletére való hivatkozást, figyelemmel egyrészt arra, hogy azok nem precedensképes ítéletek, fellebbezés hiányában emelkedtek jogerőre, másrészt a jogi álláspontja az abban foglaltaktól eltérő, ugyanis álláspontja szerint a többletterheléssel együtt, éppen amiatt az az előre közölt munkaidő-beosztás megváltoztatását jelenti.

[64] A fentiek alapján az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének az alperest 61 761 forint illetménypótlék megfizetésére kötelező rendelkezését részben megváltoztatta és azt a kettő, 96 órán túl elrendelt helyettesítés vonatkozásában az általa számított, felperes által nem vitatott 2100 forint összegben levonásba helyezve, 59 661 forint összegre szállította le.

[65] Az ítéltábla ezt követően vizsgálta az elsőfokú bíróság ítéletének a felperes javára megítélt perköltség mértékét ért fellebbezéseket, melyben a felperes annak 472 200 forintra történő felemelését, míg az alperes 50 000 forint + áfa összegre való leszállítását kérte. Ezzel kapcsolatban az ítéltábla elsődlegesen azt állapította meg, hogy a fellebbezésben hivatkozottakkal szemben az elsőfokú eljárásban a felperes csak 457 200 forint összegű perköltség iránti igényt kívánt érvényesíteni 12 ügyvédi munkaóra, így a fellebbezésében annak 472 200 forint összegben való megjelölése, valamint a fellebbezés 3.4. pontjában hivatkozott 13 munkaóra iránti igény iratellenes.

[66] Az ítéltábla a fellebbezések elbírálása során abból indult ki, hogy az ügyvédi tevékenységről szóló 2017. LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Üttv.) 27. § (1) bekezdés a) pontja szerint megbízás alapján folytatható, amely szerződés az Üttv. a 28. § (1) bekezdése alapján szabad megállapodás tárgya, csakúgy mint az Üttv. 30. § (1) bekezdése alapján az ügyvédi megbízási díj mértéke, összhangban a vonatkozó polgári jogi alapelvekkel. Erre figyelemmel ennek konkrét mértékét a piaci viszonyok és sok más egyéb speciális, egyedi körülmény határozza meg (ügy bonyolultsága, ügyfél teljesítőképessége stb.).

[67] A fél a peres eljárásban a perköltsége megtérítését – mely a joga perbeli érvényesítésével okozati összefüggésben és szükségképpen felmerült – a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján annak felszámításával kérheti. Ez a perköltség magában foglalja a jogi képviselő közreműködésével felmerült kiadásokat, ami a Rendelet alapján érvényesíthető. Ez lehetséges a megbízási szerződésben kikötöttek szerint (Rendelet 2. §), vagy a pertárgyérték, illetve a meg nem határozható pertárgyértékű ügyekben a kifejtett tevékenység alapulvételével (Rendelet 3. §).

[68] A perbeli esetben a pernyertes felperes az ügyvédjével kötött megbízási szerződésben megállapított óradíjon alapuló elszámolás szerint számította fel a perköltsége összegét, ezért a bíróságnak is ebből kellett kiindulnia.

[69] A Rendelet 2. § (1) bekezdése nem határozza meg a felszámítható ügyvédi munkadíj mértékét, de az arra vonatkozó, már ismertetett háttérszabályból egyértelműen az

következik, hogy az szabad megállapodás tárgya. Ennek a szabad megállapodásnak azonban a Rendelet 2. § (2) bekezdése állít korlátot akkor, amikor feljogosítja a bíróságot – akkor is, ha az ellenérdekű fél azt nem vitatja – a kikötött ügyvédi munkadíj kivételes esetben történő mérséklésére. E jogszabályhely kimondja, hogy az (1) bekezdés alapján felszámított munkadíj összegét a bíróság indokolt esetben mérsékelheti, ha az nem áll arányban a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel. A bíróság döntését indokolni köteles.

[70] Ennek a rendelkezésnek a helyes értelmezése érdekében adott egyértelmű útmutatást a felperes által is hivatkozott, a Kúria a precedensértékű Pfv.II.20.887/2023/6. számú ítéletében, amikor annak [41] bekezdésében rögzítette, hogy a szerződésben megállapított munkadíj bíróság általi mérséklése a szerződés tartalmának szabad meghatározása alapelveivel szemben kivételes és ebből adódóan szűken értelmezendő. Az óradíj mértékére legfeljebb akkor terjedhet ki, ha a piaci viszonyokkal és a józan ésszel (Alaptörvény 28. cikk) nyilvánvalóan ellentétes, kirívóan eltúlzott mértékű.

[71] Az ítéltábla nem értett egyet ezért azzal az alperesi fellebbezésben foglalt érveléssel, mely szerint a szerződésben kikötött óradíjjal szemben annak alacsonyabb mértékű, 10 000 forint/óra munkadíjjal való megállapítása lenne indokolt, hiszen a jelenlegi ár- és értékviszonyok mellett a felperes által érvényesített óradíj nem eltúlzott. Az ítéltábla bírói gyakorlatként hivatkozik a Győri Ítéltábla Mf.30.051/2020. számú döntésére, ahol 22 500 forint/óra ügyvédi munkadíjat tartottak elfogadhatónak, míg a Fővárosi Ítéltábla a Gf.40.043/2021/11. számú döntésében megállapította, hogy a piaci viszonyok között nem eltúlzott a 30 000 forint + áfa ügyvédi munkadíj 1 órára számítva.

[72] Tévesen hivatkozott az alperes arra is, hogy a per tárgyának értéke az adott esetben meghatározó lehet, hiszen a Rendelet 2018. január 1. napjától hatályos 2. § (2) bekezdése az erre utaló rendelkezést már nem tartalmazza, így nincs jelentősége annak, hogy a 30 000 forintos óradíj alkalmazásával a perköltség jelentősen meghaladja a felperes számára megítélt főkövetelést.

[73] Ez az óradíj az alperesi érveléssel ellentétben akkor sem mérsékelhető, ha több hasonló, ugyanolyan jogi megítélésű per van folyamatban ugyanazon a bíróságon, és a per fő tárgyát illetően korábban született jogerős ítéletek alapulvételével, azok jogi indokolására hivatkozással nyújtotta be a felperes a keresetet, továbbá akkor sem, ha az alperes szerint az ügy egyszerű megítélésű. Az ügyvédi megbízási szerződéses szabadságnak az elvét sértené annak a fellebbezési megközelítésnek a megengedése, hogy az „egyszerűbb” ügyben alacsonyabb mértékű, míg a „bonyolultabb” ügyben magasabb összegű óradíj lenne csak felszámítható.

[74] Mindezek alapján az alperes által hivatkozott Szombathelyi Törvényszék ítélete, melyben a mérlegelés szempontjai a Kúria iránymutató döntésével szemben még nem jelennek meg, és a Fővárosi Törvényszék határozata, az abban megállapított méltánytalanul

alacsony, 10 000 forintos perköltség miatt – amelyek egyebekben nem precedensértékűek – nem lehetnek irányadóak.

[75] Az ítéltábla túlnyomórészt egyetértett a felperessel a fellebbezésben részletezett befektetett munkaórák számát, a perben kifejtett ügyvédi tevékenység időszükségletét érintően.

[76] A már hivatkozott precedensértékű ítéletében a Kúria hangsúlyozta ([45] bekezdés), hogy a bíróságnak a perköltség mérséklése körében végzett aránytalansági vizsgálata az ügyvéd munkájának tartalmi megítélésére nem terjedhet ki. Ugyancsak e pontban rögzíti a Kúria, hogy a tényleges tevékenység arányossága szempontjából nem vizsgálható, hogy az ügyvéd beadványai milyen terjedelműek (ez ugyanis a beadványok oldalszámához kötné a költségigényt). Emiatt az aránytalansági vizsgálatnál számtalan más, egyéb körülményt lehet csak értékelni (ugyanolyan vagy hasonló ügyek intézése, azokban hozott ítéletek jogi indokolásának ismerete, eljárás időtartama, perrel összefüggő egyéb tevékenység stb.).

[77] A Kúria mindemellett rámutatott arra is ([47] bekezdés), hogy az óradíjon alapuló elszámolás szerinti munkadíj arányosságának vizsgálata nem szűkíthető le a bíróságon töltött időtartamra és nem jelentheti azt, hogy a bíróság véleménye szerint egy perirat elkészítése mennyi időt vesz igénybe (milyen gyorsan írható meg), mivel az tartalmazza a felkészülést, az ügyféllel folytatott, általában többszöri egyeztetést és kommunikációt. Figyelembe kell venni, hogy esetenként az ügyvéd lényegesen több időt is fordíthat a perirat előkészítésére, az ügyféllel való kommunikációra, mint magának a konkrét periratnak a megírására.

[78] Mindezeknek a jelen konkrét ügyre vonatkoztatása eredményeképpen az ítéltábla hangsúlyozza, hogy a felperest megillető perköltség mértékének megállapítása során a megjelölt valamennyi körülményt kellett összevetni a felperes által támasztott perköltségigény mértékével.

[79] Az ítéltábla megállapítása szerint a felperes a per során a Pp. 81.§ (2) bekezdésének megfelelően számította fel az igényelt költségét, a felmerülésének lényeges körülményeit megjelölte és a csatolt megbízási szerződés a kikötött és a felperes által vállalt ügyvédi munkadíj összegét igazolta.

[80] Kétségtelen tény, hogy a felperes jogi képviselője több ugyanilyen tárgyú perben vállalt képviselést. Ez a körülmény pedig az ítéltábla szerint az ügyvédi tevékenységre figyelembe vehető idő meghatározásánál értékelendő, miként arra az elsőfokú bíróság is helytállóan hivatkozott.

[81] Az ítéltábla egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy az a körülmény, hogy a jogi képviselő több, ugyanolyan jogi alapon nyugvó perben jár el, jelentősen lerövidíti az ügyfelekkel való kommunikációra és a beadványok tartalmi összeállítására fordított időt is, különösen akkor, ha a jogvita tárgyát illetően az országban már több, jogerős bírósági ítélet is született. Az elsőfokú bíróság azonban az indokolási kötelezettségének az ügyvédi munkadíj mérséklése körében elnagyoltan tett eleget és tartami elemzéssel részletesen alátámasztva nem tért ki arra, hogy az ügyvéd tényleges tevékenysége miért aránytalan. Helytállóan hivatkozott a felperes arra, hogy konkrétumok nélküli általánosságra való utalással nem indokolható a perköltség összegének mérséklése.

[82] A felperes jogi képviselőjének nem vitatottan, a konkrét perben el kellett készítenie és elő kellett terjesztenie a keresetlevelet, ehhez kapcsolatot tartani az ügyfelével, a szükséges kommunikációt lefolytatni, az ahhoz kapcsolódó tájékoztatási és technikai feladatokat elvégezni. Az ezen tevékenységekre felszámított 5 munkaóra nem túlzott mértékű, még annak figyelembevételével sem, hogy más, ugyanilyen perekben is részben ugyanezeket a tevékenységeket kellett elvégezni a keresetlevél elkészítéséhez és benyújtásához. Az ítéltábla álláspontja szerint az ügyvéd perbeli tevékenysége a megbízási szerződésben foglaltaknak megfelelt, és az ítéltábla által vizsgált objektív szempontok alapján – az ügyvédi munka tartalmának mennyiségi és minőségi megítélése nélkül – a mérséklés lehetősége nem állt fenn.

[83] A felperes jogi képviselője az alperesi ellenkérelem elolvasására, az ügyfelével való konzultációra 2 órát, majd egy válaszirat szerkesztésére és konzultációra szintén 2 órát számított fel, amit az ítéltábla eltúlzottnak tartott, így ezek időszükségletét 1-1 órával csökkentette, nem látván indokát a kétszeres konzultációnak ugyanahhoz a beadványhoz kapcsolódóan, továbbá mert az alperes ellenkérelme már ismert tartalmú volt számára és mert a válasziratra is iratmintát használt az egyéb folyamatban lévő perek alapján.

[84] A 2024. április 9. napján kelt, 17. sorszám alatt benyújtott, az EDUTEV. Zrt. válaszára tett észrevételt és a perköltségét részletező nyilatkozat elkészítésére 1 óra felszámított perköltség nem vitatottan szintén felmerült és igazolt, az a megbízási szerződésben foglaltakkal összhangban áll, csakúgy mint a két tárgyalásra, összesen 2 órára felszámított költség.

[85] Az ítéltábla a felperesi képviselő által így felszámított 12 munkaórával szemben 10 munkaórát talált arányban állónak az általa kifejtett ügyvédi tevékenységgel.

[86] Hangsúlyozza az ítéltábla, hogy a felperes a perköltségét már részben a keresetlevélben felszámította, csatolva az ügyvédi megbízási szerződést is, emiatt az alperes tudott arról, hogy várhatóan milyen összeget kíván érvényesíteni vele szemben pernyertessége

esetén. Emiatt – az általa állított típusperekben hozott döntések ismeretében – a megfelelő nyilatkozat megtételével az utóbb felmerült perköltséget elkerülhette, vagy csökkenthette volna.

[87] A felperes részéről választott, a jogi képviselő óradíjára kikötött szerződés alapján előterjesztett felszámítás pedig nem függ a pertárgy értékétől, amelynek emiatt az ítéltábla döntésének meghozatalakor nem is volt jelentősége.

[88] Rámutat arra is az ítéltábla, hogy a felperes és a jogi képviselője közötti díj megfizetése vagy annak igazolása nem szükséges a perköltség felszámításához. A Kúria hivatkozott ítélete [48] pontjában ugyan említi, hogy az ügyvédi munkadíjat mint az elvégzett munka ellenértékét az ügyfél a per alatt részben vagy egészben megfizette, azonban a [35] és a [39] pontokban is a megfizetni vállalt ügyvédi munkadíj összegének felszámítását nevesíti. A megbízási szerződés csatolása és a szükséges órák megjelölése a megállapodott díj összegének igazolására elegendő. A számla a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény 166. § (1) bekezdése szerint számviteli bizonylat, amely a perköltség megállapításánál nem minősül okiratnak. Kiállítása a számlarend betartásához tartozó tevékenység, amelynek ellenőrzése nem a munkaügyi perben eljáró bíróság hatáskörébe tartozik (Fővárosi Ítéltábla Gf.40.309/2021/5. ítélet [14]).

[89] Mindezeket együttesen értékelve az ítéltábla csak részben értett egyet az elsőfokú bíróságnak a perköltség mérséklésével kapcsolatos döntésével, ezért azt a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján megváltoztatta.

[90] A felperes teljes pernyertessége esetén a 30 000 forint/óra ügyvédi munkadíj és a ítéltábla által elfogadott 10 munkaóra alapulvételével 300 000 forint + áfa, azaz 381 000 forint perköltségre tarthatott volna igényt. Figyelembe véve azonban, hogy a keresetben megjelölt 61 761 forinttal szemben illetménypótlék címén csak 59 661 forint illette meg, így az elsőfokú eljárásban 96%-ban lett pernyertes, míg az alperes 4%-ban. A felperesnek a fentiek alapján számított 381 000 forint perköltségből így annak 96%-ára, 365 760 forintra tarthatna igényt, míg az alperes az általa a Rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja és 4/A. §-a alapján 10 000 forint 4%-a + áfa, mindösszesen 508 forint összegre. Figyelemmel arra, hogy a felek egymással szemben perköltség megtérítésére lettek volna kötelesek, ezért az ítéltábla csak a különbözet megfizetéséről rendelkezett, így a Pp. 82. § (2) bekezdése alapján az alperes által fizetendő perköltséget 365 760 – 508 forint, azaz 365 252 forintra felemelte.

[91] A megváltoztatott ítélet, a pervesztesség-pernyertesség megváltozott aránya az állam terhén maradó eljárási illeték megfizetésére vonatkozó rendelkezést nem befolyásolta. A felperes munkavállalói költségkedvezménye és az alperest az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 5. § (1) bekezdés c) pontja alapján megillető teljes személyes illetékmentesség miatt a 15 000 forint elsőfokú eljárási illeték az állam terhén marad a Pp. 102. § (6) bekezdése alapján.

[92] A felperes a másodfokú eljárásban a per főtárgyát illetően és a perköltség vonatkozásában is túlnyomórészt pernyertes lett. A pernyertessége miatt a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján az alperes köteles a jogi képviselő ügyvédi munkadíjából eredő, a másodfokú eljárással felmerült perköltségét megtéríteni. A felperes bruttó 76 200 forintot számított fel 2 óra időtartamra, azonban az ítéltábla csak 1 óra időtartamot látott szükségesnek és indokoltnak, figyelemmel a más perekben is használt fellebbezés és fellebbezési ellenkérelem „minta” alkalmazására (amit igazol a fellebbezésben az elsőfokú eljárásban megjelölttől eltérő bruttó perköltség iránti igénye és a 3. oldal 2. bekezdésében észlelt téves munkaóra megjelölés is), azok tartalma túlnyomó részt megegyezik az ítéltábla előtt is ismert Mf.I.50.025/2024., Mf.I.50.026/2024., Mf.I.50.027/2024., Mf.I.50.028/2024. számú ügyekben előterjesztett fellebbezéseivel. A 77 %-ban (365 252/472 200) eredményes fellebbezés miatt a felperest az így számított 38 100 forinttal szemben 29 337 forint illeti meg figyelemmel arra is, hogy az alperes fellebbezési ellenkérelmet nem nyújtott be.

[93] Az alperes fellebbezése a per főtárgyát illetően részben volt eredményes. Az ítéltábla azonban az általa kért 29 345 forintos mérsékléssel ellentétben a megítélt illetménypótlékot csak 2100 forinttal szállította le, így pernyertessége 7%-os, míg a perköltség vonatkozásában előterjesztett fellebbezés vonatkozásában 100 %-ban pervesztes lett. A fentiek alapján a Rendelet 3. §-a alapján felszámított mértékben az alperest olyan minimális összegű perköltség illetné meg, melynek megítélését, illetve a felperesnek járó összegből való levonását az ítéltábla mellőzte.

[94] A perben a feleket a költségmentesség és költségfeljegyzési jog polgári és közigazgatási bírósági eljárásban történő alkalmazásáról szóló 2017. évi CXXVIII. törvény 3. § (1) bekezdés d) pontja alapján tárgyi költségfeljegyzési jog kedvezménye illette meg. Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 39. § (1) bekezdéséből és az Itv. 46. § (1) bekezdéséből következően a fellebbezési eljárási illeték a felperes esetében 472 200 – 190 500, azaz 281 700 forint 8 %-a, 22 536 forint, míg az alperes fellebbezése alapján 15 000 forint, mindösszesen pedig 37 536 forint. A részben eredménytelenül fellebbező alperes helyett az őt megillető teljes személyes illetékmentességre, valamint a részben eredménytelenül fellebbező felperes munkavállalói költségkedvezményére figyelemmel a Pp. 102. § (6) bekezdése alapján valamennyi feljegyzett fellebbezési illeték az állam terhén marad.

Debrecen, 2024. december 12.

Dr. Tass Edina sk. a tanács elnöke – előadó bíró, Dr. Drexlerné dr. Karcub Edit sk. bíró,
Dr. Szűcs Lajos sk. bíró